

Huvudman

Vänersborgs kommun
kommun@vanersborg.se

Beslut

Datum 2026-01-13
Dnr SI 2025:7316 och SI
2025:7315
Sida 1 (9)

Ärendet

Tillsyn av grundskolorna Tärnan F-3 och 4–6 i Vänersborgs kommun.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Vänersborg kommun en anmärkning avseende brist rörande anmälan om kränkande behandling. Vänersborg kommun ska senast den **30 mars 2026** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser garantin för tidiga stödinsatser, arbetet med extra anpassningar, utredning om särskilt stöd, beslut om åtgärdsprogram, samt agerande vid kränkande behandling.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:7316 och 2025:7315) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2025 inlett en tillsyn av Tärnan F-3 och 4–6 i Vänersborgs kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheterna vid Tärnan F-3 och 4–6 följer gällande bestämmelser om garantin för tidiga stödinsatser, bestämmelser om extra anpassningar och utredning om särskilt stöd, beslut om åtgärdsprogram samt agerande och anmälan vid kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer på plats med elever, lärare, personal från elevhälsan samt lektionsobservationer mellan den 25 och 26

november 2025. En digital intervju med rektorerna för Tärnan F-3 samt 4–6 genomfördes den 27 november 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat åtgärdsprogram, kränkingsanmälningar och skolans två senaste planer mot diskriminering och kränkande behandling. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Agera och anmäla vid kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Majoriteten av de intervjuade eleverna på både i låg- och mellanstadiet uppger sig vara trygga på skolan. I intervju bekräftar lärare på båda verksamheterna, elevhälsans representanter och rektorerna bilden av att eleverna upplever sig trygga. Det framkommer samtidigt i intervjuer med elever från båda stadier att det frekvent sker kränkningar på skolan. Eleverna uppger i intervju att det förekommer mycket hårda ord, bråk, tjafs och slagsmål. I intervju uppger både lärare, elevhälsa och rektorer att de delar bilden av att det förekommer hårt språkbruk, jargong och fysiska bråk mellan elever och grupper av elever. Eleverna uppger i intervju att kränkningar sker dagligdags. Lärarna i årskurs 4–6 uppger i intervju att det förekommer hårda ord på dagsbasis och fysiska bråk minst ett par gånger i månaden. Lärarna i årskurs F-3 uppger i intervju att de uppskattar att kränkningar kan ske dagligen. Representanter från elevhälsan uppger i intervju att kränkningar sker mer intensivt under vissa perioder.

Elever uppger i intervju att personal på skolan oftast agerar när det sker kränkningar och eleverna kan ge exempel på vad agerandet innebär. Lärarna för samtliga stadier uppger i intervju att all personal agerar när något sker och att de har ett bra samarbete kring detta. Rektorerna uppger i

intervju att deras bild är att samtlig personal reagerar på kränkningar och utreder dessa.

Lärarna för årskurs 4–6 uppger i intervju att de har förutsättningarna att göra anmälningar om kränkande behandling och samtliga lärare uppger i intervju att rutinen för anmälan är tydlig. Lärare i årskurs F-3 uppger däremot att samtliga kränkningar inte anmäls på grund av tidsbrist eftersom flera kränkningar kan ske på en dag. Då prioriterar lärarna de allvarligaste incidenterna uppger de. Några lärare uppger att de ibland bedömer att det räcker att lösa en konflikt muntligt eller på rasten utan behov av anmälan. En lärare uppger att hen inte har möjlighet att skriva anmälningar gällande samtliga hårda ord eller svordomar som uttalas på en dag på grund av mängden sådana.

Elevhälsans personal och rektorerna uppger i intervju att deras bild är att samtliga kränkningar som sker på skolan anmäls, och att vikten av att göra anmälan påtalas regelbundet. Rektorerna uppger att det finns samsyn i personalgruppen kring när en kränkning ska anmälas och upplever inte att lärarna saknar tid att göra anmälningar. Rektorerna uppger vidare att det har gjorts ett stort arbete på skolan för att skapa en gemensam bild av vad en kränkning eller ett tillbud är. Det förekommer dock fortfarande olika uppfattningar av vad en kränkning är bland personalen.

Det framkommer genom informationsinhämtningen samt via intervju med representanter från elevhälsan och intervju med rektorerna att skolledningen har vidtagit åtgärder för att öka tryggheten på skolan och i syfte att minska antalet kränkningar som sker. Vid kartläggningar av tryggheten har exempelvis raster, omklädningsrum och skolväg till och från skolan bedömts som riskområden. Åtgärder som vidtagits är bland annat schemalagda rastvakter, rastaktiviteter och schemaändringar för att undvika för många olika årskurser på rasterna. Elevhälsan uppger också att personal på skolan identifierat exempelvis perioder efter lov som extra turbulenta och har valt att rikta insatser utifrån detta. Likaså har exempelvis övergången från årskurs 3 till 4 identifierats som en risk och även där arbetar elevhälsan med ett särskilt trygghetsarbete. Det pågår även ett systematiskt arbete med strategier för konflikthantering för eleverna på skolan.

Rättslig reglering

Var och en som verkar inom utbildningen ska aktivt motverka alla former av kränkande behandling (1 kap. 5 § andra stycket skollagen).

Personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. En åtgärd enligt första stycket får vidtas endast om den

står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter (5 kap. 6 § skollagen).

Huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget (6 kap. 5 § skollagen).

En lärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Av förarbetena till skollagen framgår bland annat att skyldigheten att utreda gäller så fort det kommit till skolans kännedom att det förekommit kränkningar eller att något barn eller någon elev känner sig kränkt. Skyldigheten att utreda förhållandet och att verka för att kränkningarna förhindras i fortsättningen gäller vare sig det förekommit någon anmälan av det barn eller den elev som blivit kränkt eller förhållandet kommit fram på annat sätt (prop. 2005/06:38 s. 90 och 140 f).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det inte framkommer något annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav vad gäller skolpersonals ansvar att agera om någon elev utsätts för kränkande behandling.

Däremot bedömer Skolinspektionen att det finns brister när det kommer till att anmäla kränkande behandling på skolenheten. Av Skolinspektionens utredning framgår att alla som arbetar i skolan inte anmäler till rektorn om de får kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling. Av utredningen i ärendet framgår att det frekvent förekommer hårt språkbruk, fysiska bråk och kränkningar på skolorna. Både elever och lärare har dock uppgett att samtlig personal agerar när en elev utsätts för kränkande behandling, för att förhindra incidenter och markerar mot hårt språkbruk. Samtidigt uppger lärare att de inte alltid gör en anmälan om kränkande behandling när en elev har utsatts för en kränkning. Det framkommer även att ifall personal anmäler kan bero på vilken slags kränkning det är, hur allvarlig den bedöms och om det skett flera kränkningar under kort tid. I de sistnämnda fallen anmäls i vissa fall bara den kränkning som bedömts allvarligast.

Mot denna bakgrund finns det brister i arbetet på skolan med att lärare ska anmäla kränkande behandling till rektorn. Detta medför att det

förekommer kränkningar på skolan som inte anmäls till rektorn, och därmed inte heller till huvudmannen. Huvudmannen kan därigenom inte uppfylla sitt ansvar att utreda händelser och vidta åtgärder för att förhindra kränkande behandling i framtiden, vilket är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Vänersborgs kommuns verksamhet vid Tärnan F-3 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller anmälan vid kränkande behandling. Utredningen visar att inte alla kränkningar anmäls till rektorn när personal får kännedom om detta. Utredningen visar samtidigt att samtlig personal agerar, att rutinen för anmälan om kränkande behandling upplevs tydlig av lärarna och att anmälningar vid kränkande behandling sker i stor utsträckning, om än inte i samtliga fall. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Vänersborgs kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Garantin för tidiga stödinsatser, extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Garantin för tidiga stödinsatser

Av inskickat material från huvudmannen samt genom intervju med elevhälsans representanter framkommer att personal skolan använder de nationella kartläggningsmaterialen för förskoleklass samt bedömningsstöden för årskurs 1–3. Två gånger årligen följs resultaten upp för samtliga elever i årskurs F-3. Elevhälsans personal uppger i intervju att de har en anställd lärare med specifikt uppdrag att arbeta med de tidiga stödinsatserna vilket sker i samråd med specialpedagog. Det framgår vidare att alla elever får en särskild bedömning av kunskapsutvecklingen baserat på dessa stödmaterial när det finns en indikation om att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper som minst ska uppnås

Det framgår av intervju med rektorerna att det finns ett stort antal elever på skolan som behöver stöttning i det svenska språket. Av den anledningen fokuserar de tidiga insatserna på språkutveckling i svenska och stöttning i

matematik. Lärare och specialpedagog samarbetar kring de elever som ska ingå i de tidiga stödinsatserna och bedömningen för eleverna kombineras med bedömningsstöd från förskolan och årskurs 1 och 2 för att värdera elevens kunskapsnivå. Elevhälsans representanter uppger i intervju att de elever som genom det nationella bedömningsstödet identifieras riskera att få eller redan har svårigheter i läs- och skrivutveckling får intensivträning i liten grupp under en åttaveckorsperiod där även vårdnadshavare involveras. Efter denna period utvärderas progressionen och elever har möjlighet att påbörja en ny åttaveckorsinsats om detta bedöms nödvändigt. I de fall progression i kunskapsutveckling inte kan ses hos en elev som genomgått två perioder med intensivträning lyfts ärendet till elevhälsan för ytterligare utredning av eventuellt behov av särskilt stöd. Av intervju med representanter från elevhälsan framgår att det även finns specifikt språkstöd för framför allt nyanlända elever och extra studiehandledning på modersmålet har införts i förskoleklass. Specialpedagog är delaktig i uppföljning av insatserna som sätts in.

Av intervju med elevhälsans personal och lärare framgår att personal på skolan systematiskt följer upp eleverna genom kartläggningar både skolsocialt och kunskapsmässigt och det finns screeningdokument som följer elevernas progression.

Extra anpassningar

Samtliga lärare, elevhälsans personal och rektorerna uppger i intervju att eleverna på skolorna ges extra anpassningar vid behov och i den utsträckning elever har behov av det. Lärare uppger i intervju att de extra anpassningar som ges utvärderas regelbundet i samråd mellan lärare och elevhälsans personal. Vid behov intensifieras de extra anpassningarna. Skolinspektionen kunde vid lektionsobservationer notera flera av de extra anpassningar som lärarna beskrivit att de gör i klassrummen.

Anmälan och utredning av särskilt stöd

Lärare uppger i intervju att när man som lärare bedömer att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas görs en första anmälan i skolans digitala plattform. Samtidigt uppger lärarna att i och med att kartläggning av elever görs löpande i stor utsträckning och med inblandning av elevhälsan, finns stundtals otydlighet i när man som lärare anmält att en elev kan vara i behov av utredning för särskilt stöd. Rektorerna och personal från elevhälsan uppger i intervju att de i sin tur upplever rutinen för anmälan av utredning för särskilt stöd som tydlig.

Elevhälsans personal uppger i intervju att de har god kännedom om samtliga elever på skolan och de behov som finns hos enskilda individer. Detta sker genom systematisk uppföljning och mötesstrukturer i syfte att

kartlägga och följa elevers utveckling och upptäcka eventuella behov. Detta sker både mellan elevhälsans personal och lärarna samt inom elevhälsans professioner.

Specialpedagogen uppger att det finns ett femtiotal elever som följs upp särskilt nära på grund av låg måluppfyllelse. De elever som följs upp är bland annat nyanlända elever som får ett specifikt stöd, elever som har särskilt svårt med språket och har studiehundledning eller elever vars låga måluppfyllelse beror på andra orsaker. Det finns även en logoped anställd på 20% på skolan, som framför allt stöttar lärarna i deras arbete med elever med språkliga svårigheter. Detta beskrivs positivt av lärarna. Rektorerna på skolan är tydliga med att samtliga elever i behov av pedagogisk utredning och särskilt stöd får detta.

Rektorerna uppger i intervju att samtliga elever som eventuellt är i behov av utredning för särskilt stöd anmäls samt att utredningar därefter startar skyndsamt. Lärare och elevhälsans personal uppger i intervju att utredning av särskilt stöd påbörjas för samtliga elever som anmälts för detta.

Beslut om åtgärdsprogram

Skolinspektionen har granskat sex åtgärdsprogram för både låg- och mellanstadiet. Av åtgärdsprogrammen framgår elevernas stödbehov och insatta åtgärder samt vem som ansvarar för utvärdering och när det ska göras. I åtgärdsprogrammen står också att vårdnadshavare och elever deltagit när åtgärdsprogrammen har utarbetats. Det framgår även att det är rektor som har fattat besluten. Specialpedagogen uppger att samtliga av skolans åtgärdsprogram utvärderas i enlighet med de datum som anges på respektive dokument.

Rättslig reglering

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 och 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, lägstadiet i grundskolan, om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3. Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för den aktuella skolformen, ska det skyndsamt planeras sådant stöd som anges i 5 § eller göras en anmälan till rektorn enligt 7 §. Det behöver inte göras någon särskild bedömning om förutsättningarna i 5 eller 7 § redan är uppfyllda. Det ska i så fall skyndsamt

planeras sådant stöd som anges i 5 § eller göras en anmälan till rektorn enligt 7 § (3 kap. 4 § skollagen).

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning enligt 4 §, planering av stöd som anges i 5 § när det i förskoleklassen eller lågstadiet upptäcks att sådant stöd behöver ges i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, och uppföljning enligt 4 b § (3 kap. 4 a § skollagen).

I slutet av förskoleklassen och i slutet av lågstadiet i grundskolan, ska det genomföras en uppföljning av sådant stöd som getts enligt 5 § i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Resultatet av denna uppföljning ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs (3 kap. 4 b § skollagen).

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen (3 kap. 5 § skollagen).

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn (3 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av Skolinspektionens tillsyn framgår att huvudmannen för skolan följer skollagens krav på kartläggning och bedömning av lågstadieelevernas kunskapsresultat, från förskoleklass och löpande genom lågstadiet. Det finns en systematik i genomförandet av de särskilda bedömningarna i förskoleklass och i kartläggningar och uppföljningar av samtliga elever. Det framgår vidare att personal på skolan sätter in extra anpassningar eller särskilt stöd när detta bedömts relevant för eleven. Uppföljning sker med tät frekvens och specialpedagog är delaktig i arbetet.

Av tillsynen framgår vidare att stöd ges i form av extra anpassningar och att elevers behov av särskilt stöd utreds i de fall extra anpassningar inte bedöms vara tillräckliga, och ifall det befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Av utredningen framgår att rektorerna systematiskt följer upp elevernas måluppfyllelse och progression tillsammans med undervisande lärare och specialpedagogisk kompetens. Det framgår vidare att undervisande personal emellertid upplever otydlighet kring när arbetet med en elevs kartläggning och progression också innebär att en elev anmäls för utredning av särskilt stöd. Skolinspektionen bedömer dock att genom den systematiska kartläggning och de rutiner som finns görs anmälan om utredning för särskilt stöd kontinuerligt där samtliga elever i behov av utredning också utreds.

Det framgår därtill att åtgärdsprogram utarbetas och att dessa uppfyller kraven på hur åtgärdsprogram ska utformas. Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom dessa områden. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Alice Odéen

Beslutsfattare
Signerat av: Alice Odéen

X Karin Lilja

Föredragande
Signerat av: Karin Lilja

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Matilda Nordh medverkat.